

JUGOVZHODNA AZIJA

Evropska unija utrjuje vezi z državami jugovzhodne Azije in spodbuja regionalno povezovanje z Združenjem držav jugovzhodne Azije (ASEAN). EU nastopa v vlogi pomembne gospodarske partnerice v jugovzhodni Aziji in prispeva precejšnjo razvojno pomoč za vzpostavljanje institucij, demokracijo, dobro upravljanje in človekove pravice.

To poglavje obravnava območje jugovzhodne Azije. Glej še poglavji o južni Aziji ([5.6.7.](#)) in vzhodni Aziji ([5.6.8.](#)).

PRAVNA PODLAGA

- Naslov V (zunanje delovanje EU) Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- členi 206 in 207 (trgovina) ter 216 do 219 (mednarodni sporazumi) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- sporazumi o partnerstvu in sodelovanju (dvostranski odnosi).

JUGOVZHODNA AZIJA

A. Združenje držav jugovzhodne Azije (ASEAN)

Prvega vrha združenja ASEAN, ki je potekalo februarja leta 1976 na Baliu, so se udeležili Indonezija, Malezija, Filipini, Singapur in Tajsko ter Brunej, Vietnam, Laos, Kambodža in Mjanmar. Združenje izvaja strogo politiko nevmešavanja v notranje zadeve svojih članic. 35. vrh ASEAN je potekal v Bangkoku na Tajskem novembra 2019. Razprave so bile osredotočene na trgovino, povezljivost in Južnokitajsko morje. Dosežen je bil dogovor o sporazumu o prosti trgovini, tj. Regionalno celovito gospodarsko partnerstvo (*Regional Comprehensive Economic Partnership – RCEP*), vendar se je Indija zaradi pomislekov v zvezi z domačim gospodarstvom odločila, da izstopi iz sporazuma. Sporazum o regionalnem celovitem gospodarskem partnerstvu med EU in ASEAN, ki bo podpisan leta 2020, bo največji svetovni sporazum o prosti trgovini.

V strateškem interesu EU je, da se razvije regionalno povezovanje v Aziji, zato sklepa sporazume o partnerstvu in sodelovanju s posameznimi državami članicami združenja ASEAN. EU je druga največja partnerica združenja ASEAN, katerega skupni svetovni trgovinski delež znaša 13 %. Združenje ASEAN je tretji največji partner EU zunaj Evrope (za ZDA in Kitajsko). Obseg dvostranske trgovine med EU in združenjem

ASEAN je leta 2018 znašal 237 milijard EUR, EU pa je bila leta 2017 za združenje še naprej največji zunanji vir tujih neposrednih naložb v višini 27 milijard EUR.

B. Azijsko-evropsko srečanje (ASEM) in azijsko-evropsko parlamentarno partnersko srečanje (ASEP)

12. azijsko-evropsko srečanje (ASEM) je potekalo oktobra 2018 v Bruslju, namenjeno pa je bilo krepitvi gospodarskega sodelovanja in političnega dialoga ter spodbujanju medosebnih povezav med EU in Azijo.

Medtem je 10. azijsko-evropsko parlamentarno partnersko srečanje (ASEP) potekalo septembra 2018 v Bruslju, pri čemer so partnerji poudarili potrebo po učinkovitem in hitrem ukrepanju v zvezi s podnebnimi spremembami, sodelovanju na področju varnosti, trgovinskih odnosih in človekovih pravicah. Z umikom ZDA iz Pariškega sporazuma je razviden pomen odnosov med Azijo in Evropo ter multilateralizma za globalni red, ki temelji na pravilih in zahteva večjo preglednost delovnih metod.

C. Indonezija

Indonezija, ki je članica G20, tretja največja demokracija na svetu in največja država z muslimansko večino, postaja vse bolj ključna partnerica EU.

Predsedniške in parlamentarne volitve so 17. aprila 2019 prvič potekale hkrati, za predsednika je bil ponovno izvoljen Joko Widodo in je uradno začel svoj drugi in zadnji mandat oktobra 2019.

Indonezijsko gospodarstvo sloni na močnem zasebnem sektorju. Rast BDP v Indoneziji bo v celotnem obdobju 2018–2022 predvidoma znašala približno 5 % letno. Sodelovanje med EU in Indonezijo temelji na sporazumu o partnerstvu in sodelovanju iz leta 2014. Šesti krog pogajanj o celovitem prostotrgovinskem sporazumu med EU in Indonezijo oktobra 2018 se je nadaljeval na številnih področjih, zlasti na področjih trgovine z blagom, storitev, naložb in pravil o poreklu.

EU je s skupno trgovinsko menjavo v višini več kot 27 milijard EUR leta 2018 četrta največja trgovinska partnerica Indonezije, leta 2017 pa so njene naložbe v tej državi znašale 33,1 milijarde EUR.

Osmi dialog o človekovih pravicah med EU in Indonezijo je potekal 8. novembra 2019 v Bruslju. EU je poudarila, da je treba odpraviti smrtno kazen, in izrazila zaskrbljenost glede novega kazenskega zakonika Indonezije, ki mora biti skladen z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic.

Četrty dialog o varnosti in četrti politični dialog med EU in Indonezijo sta potekala 12. novembra 2019 v Bruslju. Indonezija se spopada s terorističnimi grožnjami, indonezijskega ministra za politične, pravne in varnostne zadeve pa so 10. oktobra 2019 zabodli borci iz militantne skupine iz skupine Jamaah Ansharut Daulah (JAD), militantne skupine, povezane z Islamsko državo, ki je v preteklosti izvedla samomorilske bombne napade.

D. Mjanmar

EU je aktivna partnerica Mjanmara pri prehodu v demokracijo in utira pot ponovnega sodelovanja mednarodne skupnosti s to državo, potem ko je ta začela ponovno vzpostavljati demokracijo in se odpirati svetu. Zaradi več desetletij mednarodne

osamitve in sankcij ni bil sprejet uradni okvirni sporazum. Svet je leta 2016 sprejel strategijo za odnose z Mjanmarom.

Od volitev leta 2015, ki jih je s sodelovanjem Evropskega parlamenta opazovala tudi EU, je opaziti napredek na področju demokratičnih reform. Aung San Su Či je zasedla mesto državne svetnice, zunanje ministrice in ministrice v kabinetu predsedstva, s čimer je pridobila dejanska izvršilna pooblastila. Mjanmarska ustava, ki jo je leta 2008 napisala vojaška vlada, omejuje ukrepe nove vlade. V Mjanmaru že od leta 1948 vihra državljanska vojna. Oktobra 2015 je bilo dogovorjeno premirje, ki pa ga številne etnične uporniške skupine niso podpisale.

EU je pomembna gospodarska partnerica in donatorica razvojne pomoči, ki spodbuja demokracijo in vzpostavljanje institucij, za obdobje 2014–2020 pa je v te namene dodelila 688 milijonov EUR. Skupna blagovna menjava med EU in Mjanmarom je leta 2018 znašala 2,9 milijarde EUR.

Stanje človekovih pravic je precej problematično, zlasti zaradi preganjanja Rohingejcev v državi Rakhine. Več kot 700 000 Rohingejcev je od avgusta 2017 zaradi preganjanja v Mjanmaru zbežalo v Bangladeš. Mjanmar se sooča tudi s porastom budističnega nacionalizma in zaostrovanjem napetosti med skupnostmi.

Avgusta 2019 je več tisoč beguncev zavrnilo, da bi jih Bangladeš, Mjanmar in OZN vrnili v domovino zaradi varnostnih pomislekov. Gambija je 11. novembra 2019 vložila zadevo na Meddržavno sodišče (ICJ) proti Mjanmaru, ki temelji na Konvenciji OZN o genocidu. Poleg tega je tožilec Mednarodnega kazenskega sodišča pozval k preiskavi kaznivih dejanj zoper Rohingejce.

E. Filipini

Na predsedniških volitvah je maja 2016 z 39 % glasov zmagal Rodrigo Duterte. Sprejel je sporne ukrepe v boju proti trgovini s prepovedanimi drogami, vključno z ukazi o takojšnji uporabi strelnega orožja, ki so vodili do hudih kršitev človekovih pravic. Rodrigo Duterte je spremenil zunanjo politiko Filipinov ter vzpostavil novo zaveznitvo z Rusijo in Kitajsko kljub polemiki glede Južnokitajskega morja. Na otoku Mindanao je od 23. maja 2017 do konca leta 2019 razglasil vojno pravo, predvsem zaradi domnevne prisotnosti borcev Islamske države v mestu Marawi z večinskim muslimanskim prebivalstvom in v drugih mestih. Islamska država je odgovorna za napade na jugu Filipinov, ki so bili izvedeni septembra 2019.

Evropski parlament je čedalje bolj zaskrbljen zaradi kršitev človekovih pravic. EU je na 108. zasedanju konference Mednarodne organizacije dela v Ženevi 10. junija 2019 Filippine opozorila na njihovo zavezo k ratifikaciji in izvajanju mednarodnih konvencij o človekovih pravicah in pravicah delavcev, kot je navedeno v Sporazumu o GSP+.

EU in Filipini so leta 2011 podpisali sporazum o partnerstvu in sodelovanju, ki je začel veljati marca 2018. Evropska unija tej državi namenja tudi precej denarne pomoči: v obdobju od 2014 do 2020 bo ta znašala 325 milijonov EUR. Pomoč je prednostno namenjena pravni državi in vključujoči rasti. Dvostranska blagovna menjava med EU in Filipini je leta 2018 znašala 15,6 milijarde EUR, EU pa je četrta največja trgovinska partnerica te države. Za Filippine se še naprej uporablja sistem

trgovinskih preferencialov EU GSP+. Evropski parlament je v resoluciji o Filipinih^[1] z dne 19. aprila 2018 opozoril na mednarodnopravne obveznosti te države, sistem GSP + in sporazum o partnerstvu in sodelovanju, pri tem pa priznal napredek, dosežen pri izvajanju konvencij GSP+.

F. Vietnam

Odnosi med EU in Vietnamom so prešli v odločilno fazo, potem ko je leta 2016 začel veljati sporazum o partnerstvu in sodelovanju. Za obdobje 2014–2020 je dodeljenih 400 milijonov EUR, ki so namenjeni predvsem dobremu upravljanju, energiji in boju proti podnebnim spremembam.

Evropska komisija je 17. oktobra 2018 predstavila trgovinske in naložbene sporazume EU, ki bodo predvidoma začeli veljati leta 2020.

Vietnam je še vedno enostrankarska komunistična država brez politične svobode, čeprav gre za enega najuspešnejših primerov prehoda države iz spodletelega komunističnega gospodarskega sistema v odprto in tržno usmerjeno gospodarstvo. Ob povprečno 6,88-odstotni rasti BDP med letoma 2010 in 2018 spada med najhitreje rastoče države združenja ASEAN. Blagovna menjava med EU in Vietnamom je leta 2018 znašala 50 milijard EUR. Tuje neposredne naložbe EU v tej državi so leta 2017 dosegle 8,5 milijarde EUR.

Osmi krog dialoga o človekovih pravicah med EU in Vietnamom je potekal 4. marca 2019 v Bruslju, obravnavana pa so bila področja, kot so svoboda izražanja, smrtna kazen in kibernetika varnost.

Z Vietnamom je EU v Hanoju 30. junija 2019 podpisala sporazum o prosti trgovini in sporazum o zaščiti naložb. 17. oktobra 2019 sta EU in Vietnam podpisala okvirni sporazum o sodelovanju o vzpostavitvi pravne podlage za sodelovanje Vietnama v operacijah EU za krizno upravljanje.

G. Tajsko

Partnerstvo med EU in Tajsko temelji na okvirnem sporazumu iz leta 1980. Ti pogodbenici sta marca 2013 končali pogajanja za sporazum o partnerstvu in sodelovanju, vendar je bil postopek po vojaškem udaru leta 2014 prekinjen. Svet je 11. decembra 2017 sprejel sklepe, s katerimi želi postopoma ponovno vzpostaviti politično sodelovanje. Pogajanja o prostotrgovinskem sporazumu med EU in Tajsko se lahko nadaljujejo, ko bo na Tajskem na oblasti demokratično izvoljena civilna vlada. Za Tajsko je EU tretji največji izvozni trg, Tajsko pa je med glavnimi trgovinskimi partnericami EU v združenju ASEAN. Dvostranska trgovina je leta 2018 znašala 38 milijard EUR. V Bruslju je 16. oktobra 2019 potekalo 14. srečanje visokih uradnikov EU in Tajske, na katerem so razpravljali o trgovini, migracijah, sodelovanju, podnebnih spremembah in človekovih pravicah.

Tajsko je ustavna monarhija, vendar državi od 22. maja 2014 vlada vojaška hunta. Vojska je zatrla opozicijo z uvedbo vojnega prava in poročalo se je o kršenju človekovih pravic. Kralj Bumibol Aduljadedž je umrl konec leta 2016. Kralj Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavarangkun je bil okronan maja 2019, čeprav je vladal že dve leti.

---

[1]UL C 390, 18.11.2019, str. 104.

Vojski naklonjena stranka je zmagala na splošnih volitvah 24. marca 2019, pri katerih naj bi prihajalo do manipulacij, slabega obveščanja in nedoslednosti pri volilni udeležbi. Junija 2019 je bil za predsednika vlade imenovan Prajut Čan Oča, ki je bil leta 2014 vojaški vodja. Prajut Čan Oča je bil predsednik vlade od leta 2014 do 2019 v nacionalnem svetu za mir in red (NCPO). Čeprav je vojaška hunta julija 2019 uradno prenehala, ima vojska še vedno vpliv na vlado.

Hunta je februarja 2017 začela mirovna pogajanja z uporniškim gibanjem v južnih provincah z muslimansko večino. Evropski parlament je sprejel resolucije o človekovih pravicah, delavcih migrantih in pravicah delavcev.

H. Kambodža

Odnosi EU s Kambodžo segajo v leto 1977, ko je bil sklenjen sporazum o sodelovanju. EU je največja donatorica tej državi, saj je za obdobje 2014–2020 namenila 410 milijonov EUR za izboljšanje upravljanja in utrditev načela pravne države ter za sodišče za Rdeče Kmere. Kambodža je zaradi večletne državljanske vojne ena najrevnejših držav v jugovzhodni Aziji. Po pariških mirovnih sporazumih leta 1991 je Kambodža leta 1993 sprejela ustavo, ki je postavila temelje za liberalno in večstrankarsko demokratično državo z rednimi volitvami.

Svet je 26. februarja sprejel sklepe o Kambodži glede na politično dogajanje ter nadaljnje spodkopavanje demokracije, spoštovanja človekovih pravic in pravne države^[2].

Predsednik vlade Hun Sen je s svojo vladajočo kamboško ljudsko stranko zmagal na splošnih volitvah 29. julija 2018, vendar je opozicija trdila, da postopek volitev ni bil niti svoboden niti pravičen.

Vodja opozicije Kem Sokha je bil prijet septembra 2017. Evropski parlament je istega meseca sprejel resolucijo^[3], s katero je kamboško vlado pozval, naj konča politično motiviran pregon Kema Sokhe. Kambodža je 9. novembra 2019 odpravila hišni pripor Kema Sokhe. EU je pozdravila to novico, čeprav je Sokha še vedno pod nadzorom sodišča in mu je prepovedano opravljati kakršno koli politično dejavnost.

Predsednik nekdanje glavne opozicijske stranke (Kamboška nacionalna rešilna stranka) Sam Rainsy je 7. novembra 2019 po tem, ko je napovedal, da se namerava vrniti v Kambodžo, odpotoval iz Francije na Tajsko. Od leta 2015 je bil samovoljno izgnan, Kamboška nacionalna rešilna stranka pa je bila razpuščena novembra 2017, potem ko je Kamboška ljudska stranka poskušala zatreti vse opozicijo.

Čeprav je gospodarska rast leta 2018 dosegla 7 %, je gospodarstvo države odvisno od mednarodne pomoči in izvoza tekstilnih izdelkov, kritična točka pa so tudi stroški dela. Kambodža je kot ena najmanj razvitih držav deležna ugodnosti sheme „vse razen orožja“, v okviru splošnega sistema preferencialov EU (GSP). Kljub temu je EU junija 2019 poslala misijo v Kambodžo, da bi ocenila morebiten začasen preklic trgovinskih preferencialov za Kambodžo kot odgovor na pomisleke v zvezi s človekovimi pravicami in pravicami delavcev.

---

[2]<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2018/02/26/cambodia-council-adopts-conclusions/pdf>

[3][UL C 337, 20.9.2018, str. 99.](#)

I. Singapur

EU in Singapur sta 13. februarja 2019 ratificirala tri sporazume „nove generacije“: sporazum o partnerstvu in sodelovanju med EU in Singapurjem, sporazum o prosti trgovini med EU in Singapurjem ter sporazum o zaščiti naložb med EU in Singapurjem. Sporazum o prosti trgovini s Singapurjem je začel veljati 21. novembra 2019. Ti sporazumi so namenjeni krepitvi političnih, gospodarskih in trgovinskih vezi med pogodbenicama in bodo občutno zmanjšali carine na obeh straneh. Tehnične in netarifne ovire za trgovino z blagom bodo odpravljene v številnih sektorjih.

EU je tretja najpomembnejša trgovinska partnerica Singapurja. Dvostranska blagovna menjava med EU in Singapurjem je leta 2018 znašala 58 milijard EUR. V Singapur se steka veliko evropskih naložb v Aziji, saj so tuje neposredne naložbe leta 2017 znašale 227 milijard EUR.

Stranka narodnega delovanja vodi prehodno fazo pred naslednjimi parlamentarnimi volitvami, ki naj bi potekale leta 2021. Singapur tesno sodeluje z EU na področju podjetništva, znanosti in tehnologije. EU je sicer podprla delo civilne družbe, vendar je pri tem odločno pozvala k odpravi smrtnih kazni.

J. Brunej

Državi vlada sultan Hassanal Bolkiah, vse več odgovornosti pa prevzema princ Billah Bolkiah, pri čemer ne poteka politična liberalizacija. Leta 2014 je bil spremenjen kazenski zakonik, da bi se vključil nov pristop na podlagi šeriatskega prava. Aprila 2019 je bil sprejet nov kazenski zakonik zaradi uvedbe novih oblik kaznovanja, ki vključujejo smrt s kamenjanjem za istospolne odnose in prešuštvo ter amputacije okončin za tatvino. Ker je bila mednarodna javnost razburjena, je Brunej podaljšal moratorij za smrtno kazen.

EU dejavno krepi odnose z Brunejem, vendar s to državo še ni sklenila okvirnega sporazuma. Odnosi večinoma potekajo v okviru združenja ASEAN. EU je bila leta 2017 osma največja trgovinska partnerica Bruneja (skupna blagovna menjava je znašala 362 milijonov EUR), trgovina med EU in to državo pa večinoma zajema stroje, motorna vozila in kemikalije.

K. Laos (Laoška ljudska demokratična republika)

Odnosi med EU in Laosom temeljijo na sporazumu o sodelovanju iz leta 1997. EU je za obdobje 2016–2020 namenila več kot 500 milijonov EUR ter podprla osmi nacionalni družbeno-gospodarski načrt Laosa, ki se osredotoča na visoko gospodarsko rast s splošnim ciljem, da do leta 2020 napreduje s statusa „najmanj razvite države“.

Komisar za razvoj Mimica je septembra 2019 obiskal Laos, da bi okrepil odnose in razpravjal o temah, kot so prehrana, dobro upravljanje in pomoč pri trgovini.

Laos je enostrankarska država. Država je od konca državljanske vojne leta 1975 v trdnem primežu Revolucionarne ljudske stranke Laosa, ki vlada brez opozicije. Laos pogloblja odnose s Kitajsko in združenjem ASEAN, saj si želi pritegniti več naložb. Gospodarske reforme so privedle do vzdržne gospodarske rasti (od leta 2014 je višja od 7 %, leta 2018 pa je znašala 7,3 %). Država je kljub gospodarskim reformam še

vedno revna in odvisna od mednarodne pomoči. Kot ena najmanj razvitih držav uživa ugodnosti sheme EU „vse razen orožja“.

Deveti letni dialog o človekovih pravicah in upravljanju med EU in Laoško ljudsko demokratično republiko je potekal 7. marca 2019 v Vietnamu. EU je namenila posebno pozornost razmeram na področju človekovih pravic. EU je na 108. zasedanju konference Mednarodne organizacije dela v Ženevi 10. junija 2019 Laos pozvala, naj obravnava vprašanje spolnega izkoriščanja otrok.

L. Malezija

EU in Malezija sta pogajanja o sporazumu o partnerstvu in sodelovanju končali leta 2015. Po sedmih krogih pogajanj o prostotrgovinskem sporazumu med EU in Malezijo so bila pogajanja aprila 2012 na zahtevo Malezije prekinjena. EU je tretja največja trgovinska partnerica Malezije in eden največjih tujih vlagateljev v to državo: naložbe EU v državo so leta 2017 presegale 24,5 milijarde EUR. Skupna blagovna menjava med EU in Malezijo je leta 2018 znašala 39,9 milijarde EUR. Malezijski BDP se bo leta 2019 predvidoma povečal za 4,7 %.

Evropska komisija je konec marca 2019 izjavila, da bi bilo treba uporabo palmovega olja v prometnem gorivu postopoma opustiti na podlagi direktive o obnovljivih virih energije, ki določa cilj 32-odstotnega deleža trajnostne energije iz biomase. Indonezija in Malezija sta protestirali in vložili pritožbi pri Svetovni trgovinski organizaciji (STO).

Malezijska koalicija Barisan Nasional, ki vključuje stranko Nacionalna organizacija združenih Malajcev, je bila na splošnih volitvah maja 2018 prvič poražena. Predsednika vlade Najiba Razaka je zamenjal Mahathir Mohamad, ki je opozicijsko Zvezo upanja popeljal k zmagi. Najib Razak je bil aretiran po volitvah in mu bodo 3. decembra 2019 sodili zaradi sedmih obtožb o korupciji in pranju denarja.

Novembra 2019 je opozicijska koalicija Barisan Nasional (BN) zmagala na delnih volitvah za parlamentarno volilno okrožje Tanjung Pjaj v državi Johor. To so četrte volitve, ki jih je letos izgubila vladajoča koalicija Paatan Harappa (PH).

Evropski parlament je obsodil smrtno kazen, nespoštovanje pravic LGBTI in prikrivanje javnega nezadovoljstva ter pomanjkanje mirnega izražanja, vključno z javnimi razpravami.

Jorge Soutullo
11/2019

